

TRENQUEM BARRERES

GUIA D'ACCESSIBILITAT
PER A LES ENTITATS JUVENILS

GUIA DE RECURSOS
DE DIVERSITAT FUNCIONAL
DE LA JOVENTUT DE BARCELONA

cJb
CONSELL DE LA JOVENTUT
DE BARCELONA

TRENQUEM BARRERES

A dia d'avui es fa evident la importància de seguir treballant des de l'associacionisme juvenil per a assolir una participació plena dels infants i joves en tots els àmbits del seu dia a dia. Les entitats hem esdevingut **un actor clau a l'hora de formar la gent jove en valors, civisme, actituds, habilitats i en l'educació per a la convivència i el desenvolupament personal.**

Cal tenir en compte que precisament **aquesta vessant inclusiva i d'atenció a la diversitat que les entitats ja contemplem fa que la diversitat d'infants i joves que hi participen sigui cada cop major**, incloent també infants i joves amb diversitat funcional. Aquestes persones són ciutadanes i ciutadans de ple dret i han de tenir garantit l'accés i la participació a tots els projectes i activitats en les que s'involucren totes les persones de la seva edat. A més, la seva integració en projectes i activitats de les entitats pot ser alhora una experiència de convivència per a tothom, ja que per una banda promourà l'autonomia de les persones amb diversitat funcional i la seva interacció amb iguals i,

per l'altra, portarà a les persones del grup a conviure amb gent diversa, en ocasions amb necessitats específiques.

Ens podem trobar que quan ens enfrontem al procés d'inclusió d'una persona amb diversitat funcional sorgeixin dubtes, pors i prejudicis, però hem de ser conscients que ho podrem afrontar sense grans problemes si tenim en compte **l'atenció personal a la diversitat, l'organització de l'activitat i l'adaptació dels espais.** Creiem prioritari, doncs, vetllar per l'accessibilitat en tots els àmbits del nostre dia a dia, ja que només així viurem totes i tots en una societat plenament inclusiva i oberta, lliure de discriminacions.

Tot seguit s'exposen alguns consells que hem recollit al **Grup de Treball de Diversitat Funcional** on hi participen diverses entitats de diversitat funcional i educatives membres del Consell de la Joventut de Barcelona, així també veureu que en molts casos donar aquest pas a les nostres associacions no és gens complicat. Esperem que us siguin ben útils!

QUÈ VOL DIR «DIVERSITAT FUNCIONAL»?

El concepte parteix de que totes les persones funcionem de manera diferent en el nostre dia a dia, que ningú compleix amb la totalitat de l'estàndard que marca el que es podria considerar normalitat que se'ns ven des dels mitjans de comunicació, i que aquesta diversitat és enriquidora per al conjunt de la societat.

En base a això i a la consideració que **totes les persones som ciutadania de ple dret, es té constància que moltes persones són discriminades per fer les coses de manera diferent**: percebre l'entorn a través dels sons i del tacte, comunicar-se a través de la llengua de signes o llegint els llavis de qui parla, desplaçar-se fent servir crossets o cadires de rodes, necessitar un llenguatge més senzill i una mica més de temps per comprendre les coses...

Quan una persona és discriminada per aquest fet (no només directament per algú, sinó per l'entorn social o físic), es diu que se la discrimina per motius de diversitat funcional.

Hem d'aprendre i valorar que és normal ser diferent! Tothom té capacitats i discapacitats, i la diversitat (en aquest cas, la diversitat funcional), és el que ens cohesiona com a ciutadania i ens enriqueix.

EN ELS PRIMERS DIES...

Imagineu-vos que és el primer dia d'una persona amb diversitat funcional a la vostra entitat. **Actueu amb naturalitat en el tracte i no us sentiu incòmodes per parlar de les seves limitacions o de la forma com podeu ajudar-la.** No us deixeu impressionar pel seu aspecte, ni pressuposeu limitacions motrius o intel·lectuals.

Cal estar pendents del que necessiti, però **eviteu sobreprotegir, atabalar o tractar-la de manera infantil.** No us poseu nervioses o nerviosos, tingueu paciència i no us anticipeu al que aquella persona vol dir o fer. No parleu com si no hi fos present i no us dirigiu directament a l'acompanyant, en cas que en porti.

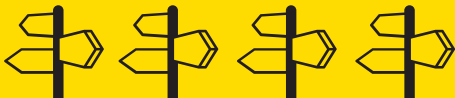
AMB MÉS DETALL

Si aquesta persona no hi veu, al principi li pot costar conèixer tota la gent. De fet, els primers dies és complicat memoritzar totes les persones (els seus noms, les seves veus, etc.). Una bona opció perquè es pugui relacionar amb més facilitat és comptar amb un referent que es faci càrrec d'anar fent les presentacions. Per altra banda, també pot ser necessari que aquesta persona escolti el nom de les altres amb les que parla, durant les primeres setmanes. Vigileu també

de no retirar o allunyar el bastó quan segueu a fer una reunió, un taller o a menjar, per exemple.

Si parleu amb algú que va en cadira de rodes, col·locar-vos en el seu camp de visió facilitarà una postura còmoda per a la comunicació. Així que, si en teniu la possibilitat, seieu al seu davant. Per altra banda, no agafeu la cadira de rodes o inicieu qualsevol moviment sense avisar, pregunteu com podeu ajudar en cas de caiguda.

En cas que la persona amb diversitat funcional utilitzi crossets o tingui problemes d'equilibri, no l'agafeu mai pel braç i eviteu moviments bruscos o dirigir-vos a ella per l'esquena.

En el cas d'una persona amb discapacitat auditiva, pot ser que us pugui llegir els llavis per tal d'en-

tendre el que li dieu. Per això és important parlar a poc a poc i articular bé les paraules. També us podeu comunicar escrivint i llegint el que dieu mútuament. I en cas que la seva participació perdi en el temps, us engresquem a aprendre nocions de la llengua de signes!

El més important és estar totes i tots obertes a relacionar-vos, cercant aquelles maneres amb les que us sentiu més còmodes i trencant així amb les barreres imposades socialment.

PARTICIPACIÓ SENSE BARRERES

Una assemblea, una reunió de grup, un joc, etc. Hi ha moltes dinàmiques diferents que les entitats desenvolupen en el vostre dia a dia i que es poden fer igualment, però a vegades amb algunes adaptacions. Cal també respectar el ritme de cadascú i evitar fer activitats o dinàmiques diferenciades per a aquella persona.

A l'hora de planificar activitats, tingueu en compte com es relaciona la persona amb el seu entorn (com es mou, com percep l'espai, etc.) a l'hora de triar l'espai on es realitzarà. Pel que fa al format, potser haureu d'aplicar una mica més d'enginy i dedicació, però si dissenyeu les activitats per a totes i tots veureu com s'acaba convertint en quelcom habitual i rutinari. En cas que no sigui possible desenvolupar activitats que pugui fer tot el grup, plantegeu activitats idèntiques amb una execució adaptada. Adaptar no vol dir fer una activitat totalment diferent, sinó fer-la d'una altra forma.

Si l'adaptació d'aquesta activitat, l'allotjament o el transport, implica l'encaïment de l'activitat, imputeu el cost a tot el grup o a l'entitat. La inclusió pressuposa un esforç per part de la comunitat i les administracions. No s'ha de permetre que es discrimini econòmicament les persones amb diversitat funcional i/o les seves famílies.

En cas que estigui previst treballar algun document, us recomanem fer arribar la documentació en format digital per correu electrònic uns dies abans. Tothom es podrà llegir els documents amb antelació i, a més a més, el medi ambient us ho agrairà!

De cara a discutir els documents i presentacions projectades, el millor és anar verbalitzant el que va sortint a mida que es va comentant per tal de poder disposar d'una informació més completa. Així mateix, és imprescindible respectar l'ordre de paraula i no tallar a les persones que estan fent les intervencions.

Per altra banda, en cas que l'entitat tingui previst organitzar alguna activitat (debat, xerrada, etc.) on hi assistiran persones amb discapacitat auditiva, cal contactar amb una persona intèrpret amb llengua de signes per tal de comunicar-vos sense problemes, així com tenir en compte l'espai on s'han de situar.

Si teniu previst fer activitats en altres espais, podeu preguntar si disposen d'alguna sala amb bucle d'inducció magnètica, un sistema que permetrà que les persones amb audiòfon o implant coclear puguin rebre la senyal d'àudio directament dels equips de so i eliminar així interferències.

PER QUÈ SERVEIX UN IMPLANT COCLEAR?

Els audiòfons poden ajudar a la majoria de persones amb pèrdues d'audició lleu o moderada, però per casos de pèrdua severa o profunda cal tenir en compte que aquests aparells només amplifiquen el so i aquest pot sonar distorsionat si s'amplifica molt. En aquests casos, l'implant coclear pot ser una alternativa. És un producte sanitari que s'implanta quirúrgicament i que transforma els senyals acústics en senyals elèctrics i els transmeten a l'oïda interna, recuperant la capacitat d'escoltar sons i entendre potencialment millor la parla sense necessitat de llegir els llavis.

L'ENTORN

Cal que tots els espais on es realitzin activitats siguin plenament accessibles, sense barreres arquitectòniques ni obstacles que impedeixin la mobilitat. Només així es facilitarà l'autonomia de la persona amb diversitat funcional.

A l'hora de fer activitats en altres centres, s'ha de tenir present si les instal·lacions compten amb rampes d'accés, ascensors accessibles, portes amb una amplada suficient, encaïmaments, etc, així com tenir present les necessitats d'espai segons el tipus d'activitat que es vulgui realitzar. Tingueu en compte que cada vegada hi ha més llocs adaptats i podeu trobar informació específica a l'apartat de recursos d'aquesta guia. És important que analitzeu les necessitats especials a cobrir i comproveu que el centre escollit les compleix. Així mateix, és necessari demanar informació sobre els telèfons i serveis d'emergència i la forma d'arribar-hi; una mesura que serà útil per a tot el grup.

A la vostra seu, analitzeu el mobiliari, els accessos, els lavabos, així com la possible eliminació de barreres. Podeu demanar consell a les pròpies persones amb diversitat funcional, a les seves famílies o a especialistes en projectes d'accessibilitat, que us podran dir la forma més econòmica i pràctica de fer-la més accessible.

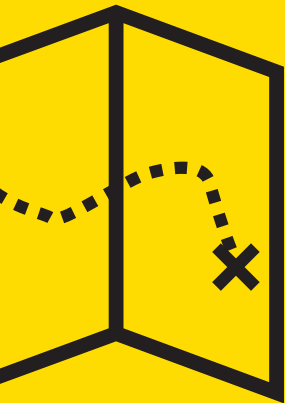

Si teniu previst fer sortides en grup, planifiqueu un recorregut que pugui fer tothom, encara que sigui una mica més llarg, i eviteu les activitats que impliquin transports no adaptats. En cas que la persona amb diversitat funcional hagi d'agafar un transport alternatiu, eviteu que vagi sola. Podeu fer un petit grup que l'acompanyi.

Si l'entitat té previst fer algun desplaçament diferent a l'habitual, la persona amb discapacitat visual pot necessitar acompanyament. El millor és pensar en una ruta que sigui accessible i/o quedar en un punt acordat i conegut per aquesta persona (lligat al transport públic, per exemple), i des d'allà anar plegades fins al lloc de l'activitat. Si no sabeu com acompanyar a una persona amb discapacitat visual, no dubteu a preguntar-li, ella mateixa us dirà com fer-ho!

Per altra banda, a l'hora de convocar una activitat o reunió en un altre espai o guiar algú per telèfon quan està desplaçant-se cap a aquest lloc, també és important saber donar indicacions de manera completa i concreta, fixant-te amb coses que poden ser destacables a nivell tàctil o visual. Per a persones amb baixa visió, pot ser molt útil donar referències visuals clares i que contrastin.

VIDA QUOTIDIANA

ALGUNS CONSELLS O ASPECTES A TENIR EN COMPTE EN LES ACTIVITATS QUOTIDIANES:

- **Si cal portar equipatges o motxilles i la persona amb diversitat funcional ho necessita, ofereix ajuda.**
- **Les persones amb diversitat funcional poden necessitar ajuda o indicacions per anar al lavabo.** Una persona cega total agrairà indicacions d'on està el vàter, el rentamans, etc. Una persona amb cadira de rodes pot necessitar ajuda física.
- **Si veieu un gos pigall o d'assistència acompanyant a una persona discapacitada visual no se l'ha de distreure, està treballant!** Ha rebut una educació específica i podrà entrar a tot arreu on aneu.
- **A l'hora de menjar, tingueu en compte que les persones amb paràlisi poden tenir espasmes.** En aquest sentit, no poden seure a terra (ja que se'ls pot caure el plat) i si mengen soles és complicat utilitzar coberts de plàstic, ja que els poden trencar fàcilment.
- **En un àpat col·lectiu, reserveu un espai buit a taula per a la cadira de rodes i eviteu que estigui en un espai diferenciat.** En cas que no estigui previst entaular-se, el millor seria acompanyar a les persones on hi ha els diferents plats, i que la persona que ho necessiti pugui comptar amb algú que li porti o doni alguns productes o que senzillament li indiqui què hi ha. Molts cops una solució pot ser disposar de plats individuals amb una mica de tot! En alguns casos es pot necessitar algú que doni de menjar.

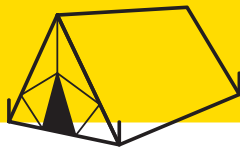
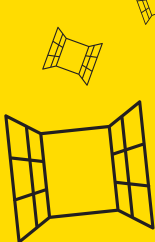
-
- **En el cas de persones amb una menor capacitat visual, la il·luminació hi juga un paper molt important!** Un espai ben il·luminat i amb contrast de colors les permetrà orientar-se millor i conèixer més fàcilment les persones amb les que parla.
 - **És important treballar la cohesió de grup.** Encara que hi hagi només una persona amb diversitat funcional, és millor adaptar les formes i dinàmiques de tot el grup i no marginar o fer quelcom especial per a aquesta persona.

ATENCIÓ!

Si us trobeu amb serveis públics, parcs, teatres, museus, etc, que són inaccessibles, descarteu-los i feu la queixa corresponent. Si no s'evidencien les barreres i no es denuncien aquestes situacions, els serveis no seran mai accessibles!

I SI AL CAU O ESPLAI ARRIBA UN INFANT O JOVE AMB DIVERSITAT FUNCIONAL?

Quan rebeu la consulta d'una família que vol que el seu fill o la seva filla amb diversitat funcional participi de les activitats del cau o esplai, tingueu en compte que tot pot ser més senzill si s'actua amb sentit comú. Cal deixar els dubtes i les pors de banda, tots els infants i joves són diferents i necessiten de vosaltres una atenció personalitzada.

Abans del primer dia d'activitat, parleu amb la família i amb l'infant o jove que s'incorporarà. Demaneu informació no només de les seves limitacions sinó també de les seves capacitats, és a dir, d'allò que pot fer de forma autònoma o amb petites ajudes. No us mostreu amb inseguretat, ja que costa molt que les famílies s'animin a deixar que el seu fill o filla faci activitats de lleure fora del que és l'àmbit escolar i cal donar una imatge tranquil·la i segura.

L'atenció a una persona amb diversitat funcional ha de ser una responsabilitat de tot l'equip d'educadores i educadors, no ha de recaure només en una persona. Us recomanem també involucrar amb naturalitat la resta d'infants o joves que comparteixen activitats amb la persona amb diversitat funcional a l'hora d'ajudar-la en les accions que ho requereixi.

RECURSOS D'INTERÈS

RECONeixEMENT DE DRETS I SERVEIS

INSTITUT MUNICIPAL DE PERSONES AMB DISCAPACITAT

Compta amb un Servei d'Atenció al Públic, un Equip d'Assessorament Laboral i Equips Interdisciplinaris per a la petita infància.

www.bcn.cat/imd

Servei d'Atenció al Públic:
C/ València, 344
sap@bcn.cat
934132775

FEDERACIÓ ECOM

Entitat de persones amb discapacitat física que ofereix serveis d'atenció i assessorament, i realitza també activitats de sensibilització.

www.ecom.cat

ASSEMBLEA PER LA DIVERSITAT

Entitat juvenil que treballa per a reivindicar els drets de les persones amb discapacitat visual i que també realitza tasques de sensibilització en aquest àmbit.

www.diversitat.cat

ONCE / JOVENTUTS D'UNITAT PROGRESSISTA

Entitat juvenil que ofereix serveis per a la integració i inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat visual. També compta amb un centre de recursos educatius:

<http://bit.ly/educaciononce>

ACIC. ASSOCIACIÓ CATALANA PER A LA INTEGRACIÓ DEL CEC

Entitat que treballa per que es garanteixin els drets de les persones amb discapacitat visual, en àmbits com la integració sociolaboral o l'accessibilitat, entre d'altres.

www.webacic.cat

ASSOCIACIÓ D'INTÈRPRETS DE LLENGUA DE SIGNES I GUIA-INTÈRPRETS DE CATALUNYA

Entitat a partir de la qual podeu contactar amb professionals intèrprets de la llengua de signes.

www.acils.org

DINCAT. DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL CATALUNYA

Federació d'entitats que defensen els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual i els hi ofereixen serveis específics.

www.dincat.cat/ca

FESOCA. FEDERACIÓ DE PERSONES SORDES DE CATALUNYA

Entitat que atén i ofereix serveis a persones amb discapacitat auditiva usuàries de llengua de signes.

www.fesoca.org

B1B2B3. ASSOCIACIÓ DISCAPACITAT VISUAL CATALUNYA

Entitat que ofereix serveis per a la integració de les persones amb discapacitat visual i que també realitza activitats de sensibilització.

www.b1b2b3.org/ca

OFICINA D'ATENCIÓ ALS DRETS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

Oficina de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'objectiu de promoure els Drets Humans, garantir la igualtat a tota la ciutadania i lluitar contra qualsevol forma de discriminació.

TeL. 934 132 000
atenciodrets@bcn.cat.
http://bit.ly/dretscivilsbcn

ÀREA DE PROMOCIÓ DE L'ACCESSIBILITAT I DE SUPRESSIÓ DE BARRERES DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Òrgan de participació externa i de consulta. Assessorament a persones, entitats o institucions. Informació i elaboració de propostes sobre criteris d'actuació en matèria d'accessibilitat universal.

TeL. 934 831 000
accessibilitat.bsf@gencat.cat.
http://bit.ly/accessibilitatgencat

SINDICATURA DE GREUGES DE BARCELONA

Defensa els drets de la ciutadania a la ciutat de Barcelona.

TeL. 934 132 900
www.sindicadegreugesbcn.cat

FEDERACIÓ ACCAPS. ASSOCIACIONS CATALANES DE PARES I PERSONES SORDES

Federació d'associacions formada per persones sordes, pares i mares d'infants sords, familiars i professionals.

www.acapps.org

APANSCE. ASSOCIACIÓ DE PARES DE NENS SORDS DE CATALUNYA

Associació amb un espai de lleure per a nenes i nens amb discapacitat auditiva. És un bon recurs per poder plantejar una activitat d'intercanvi.

www.apansce.org

OCCI ESPORT

ASSOCIACIÓ JOCVIU

Entitat que promou i potencia l'activitat física, l'esport, la creativitat i el lleure per a tothom.

www.jocviu.cat

NEXE

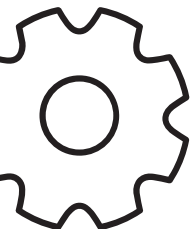
Fundació que treballa l'atenció global i especialitzada d'infants amb pluridiscapacitat.

www.nexefundacio.org

ACELL. FEDERACIÓ CATALANA D'ESPORTS PER A DISMINUÏTS PSÍQUICS

Esports i lleure per a persones amb discapacitat intel·lectual.

www.federacioacell.org

SARAU

Entitat que treballa l'oci inclúsiu des de diferents àmbits.

www.sarau.org

COMKEDEM

Associació de temps lliure i esport per a infants i joves amb discapacitat.

www.comkedem.org

SERVEI DE PRÉSTEC DE MATERIAL ESPORTIU DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Possibilitat de demanar material en préstec per a la realització d'activitats de sensibilització.

www.diba.cat/web/esports/material_prestec/catalog_material

FCEDF

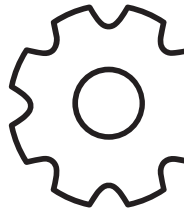
Federació Catalana d'Esports de persones amb discapacitat física.

www.esportadaptat.cat

FEDERACIÓ ESPORTIVA CATALANA PARALÍTICS CEREBRALS

Organisme rector que regeix l'activitat esportiva per a les persones amb paràlisi cerebral a Catalunya.

www.fecpc.cat

ALTRES

XANASCAT (XARXA D'ALBERGS DE CATALUNYA)

La gran majoria dels seus albergs tenen una o varies habitacions adaptades i accés a les zones comunitàries accessibles a persones amb diversitat funcional.

www.xanascat.cat

BARCELONA – PLATGES

Web de les platges de la ciutat de Barcelona que inclou informació sobre l'accessibilitat a l'aigua, les dutxes, els lavabos i les reserves d'aparcament.

www.bcn.cat/platges

VIES VERDES

Antics traçats de ferrocarrils adaptats per a l'ús com itinerraris amb bicicleta o a peu.

www.viesverdes.cat

***Aquesta guia la podeu trobar en format accessible al web
www.cjb.cat/publicacions, on es pot descarregar com a arxiu .pdf.***

TRENQUEM BARRERES

GUIA D'ACCESSIBILITAT
A LES ENTITATS JUVENILS

Creative Commons: Reconeixement - NoComercial - Compartirigual. No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Continguts: Grup de Treball de Diversitat Funcional del CJB
Disseny: verddisseny.com

En conveni amb:

**Ajuntament
de Barcelona**

Edita:

ESPAI JOVE LA FONTANA

c/ Gran de Gràcia, 190 · 08012 Barcelona
Tel. 93 265 47 36 · cjb@cjb.cat | www.cjb.cat